

EBA/GL/2023/03

31 maart 2023

Richtsnoeren

tot wijziging van de richtsnoeren EBA/2021/02 betreffende cliëntenonderzoeksprocedures en de factoren waarmee kredietinstellingen en financiële instellingen rekening moeten houden bij de beoordeling van het risico op witwassen van geld en terrorismefinanciering in verband met individuele zakelijke relaties en occasionele transacties (“de ML/TF-richtsnoeren inzake risicofactoren”) overeenkomstig artikel 17 en artikel 18, lid 4, van Richtlijn (EU) 2015/849

1. Naleving en kennisgevingsverplichtingen

Status van deze richtsnoeren

1. Dit document bevat richtsnoeren die zijn uitgebracht op grond van artikel 16 van Verordening (EU) 1093/2010¹. Overeenkomstig artikel 16, lid 3, van Verordening (EU) 1093/2010 moeten bevoegde autoriteiten en financiële instellingen zich tot het uiterste inspannen om aan de richtsnoeren te voldoen.
2. Richtsnoeren geven weer wat in de opvatting van EBA passende toezichtpraktijken binnen het Europees Stelsel voor financieel toezicht zijn en hoe het recht van de Unie op een specifiek gebied dient te worden toegepast. Bevoegde autoriteiten als bedoeld in artikel 4, lid 2, van Verordening (EU) 1093/2010 voor wie richtsnoeren gelden, dienen hieraan te voldoen door deze op passende wijze in hun praktijken te integreren (bijvoorbeeld door hun wettelijk kader of hun toezichtprocessen aan te passen), ook wanneer richtsnoeren primair tot instellingen zijn gericht.

Kennisgevingsverplichtingen

3. Overeenkomstig artikel 16, lid 3, van Verordening (EU) nr. 1093/2010 moeten bevoegde autoriteiten EBA vóór 03.10.2023 ervan in kennis stellen of zij aan deze richtsnoeren voldoen of voornemens zijn deze op te volgen, of, indien dit niet het geval is, wat de redenen van de niet-naleving zijn. Bevoegde autoriteiten die op die datum nog niet hebben gereageerd, worden door EBA geacht niet aan de richtsnoeren te voldoen. Kennisgevingen worden ingediend door het formulier met als referentie "EBA/GL/2023/03" op de EBA-website te verzenden. Kennisgevingen worden ingediend door personen die bevoegd zijn om namens hun bevoegde autoriteiten te melden of zij aan de richtsnoeren voldoen. Elke verandering in de status van de naleving wordt eveneens aan EBA gemeld.
4. Kennisgevingen worden overeenkomstig artikel 16, lid 3, van de EBA-verordening op haar website bekendgemaakt.

¹Verordening (EU) 1093/2010 van het Europees Parlement en de Raad van 24 november 2010 tot oprichting van een Europese toezichthoudende autoriteit (Europese Bankautoriteit), tot wijziging van Besluit 716/2009/EG en tot intrekking van Besluit 2009/78/EG van de Commissie (PB L 331 van 15.12.2010, blz. 12).

2. Onderwerp, toepassingsgebied en definities

Definities

5. Voor de wijzigingsrichtsnoeren wordt de volgende definitie toegevoegd:

Organisatie zonder winstoogmerk Een organisatie zonder winstoogmerk (non-profitorganisatie – ngo) is een rechtspersoon, een groepering of een organisatie die zich voornamelijk bezighoudt met het inzamelen of besteden van fondsen voor liefdadigheids-, religieuze, culturele, educatieve, sociale of broederlijke doeleinden.

3. Tenuitvoerlegging

Toepassingsdatum

6. Deze richtsnoeren gelden met ingang van 03.11.2023.

4. Richtsnoer voor cliënten die NPO's zijn

Richtsnoer 2. 7, onder d), wordt vervangen door:

2.7.(d) Indien de cliënt een organisatie zonder winstoogmerk (NPO) is, moeten de ondernemingen de criteria vermeld in de bijlage toepassen.

De volgende bijlage wordt toegevoegd:

Bijlage: Cliënten die NPO zijn

1. Bij de beoordeling van het risicoprofiel van een (potentiële) cliënt die voor het eerst een NPO is, moeten ondernemingen ervoor zorgen dat ze een goed inzicht krijgen in het bestuur van de NPO, in de manier waarop deze wordt gefinancierd, in de activiteiten, waarin deze actief is en wie haar begunstigden zijn. Niet alle NPO's worden op een gelijkaardige manier blootgesteld aan ML/TF-risico's en ondernemingen moeten risicogevoelige maatregelen nemen om te begrijpen:
 - a) wie de controle heeft over de cliënt en wie de uiteindelijke begunstigden zijn. In het kader hiervan moeten ondernemingen de trustees of gelijkwaardige partijen van de NPO identificeren, evenals haar bestuursorgaan en elke andere persoon die zeggenschap of invloed heeft over de NPO. Hiervoor moeten ondernemingen verwijzen naar de rechtspositie van de NPO, naar een beschrijving van de bestuursstructuur van de NPO en/of naar een lijst van de wettelijke vertegenwoordiger(s).
 - b) hoe de NPO wordt gefinancierd (privéschenkingen, overheidsfondsen ...). Hiervoor moeten ondernemingen verwijzen naar informatie over de donorbasis, de financieringsbronnen en fondsenwervingsmethodes, zoals jaarverslagen en jaarrekeningen.
 - c) wat de doelstellingen zijn van de activiteiten van de cliënt. Hiervoor moeten ondernemingen verwijzen naar informatie zoals de missieverklaring van de cliënt, een lijst van zijn programma's en bijbehorende budgetten, activiteiten en geleverde diensten.
 - d) welke categorieën van begunstigden baat hebben bij de activiteiten van de cliënt (bv. vluchtelingen, rechtspersonen die bijstand krijgen via de diensten van de NPO of dergelijke). Tot de documentatie die met dit doel wordt verzameld, behoren missieverklaringen of campagnegerelateerde documenten.
 - e) welke transacties de NPO waarschijnlijk zal aanvragen op basis van haar doelstellingen en activiteitenprofiel, met inbegrip van de betaling van personeel of aanbieders gevestigd in het buitenland en de verwachte frequentie, omvang en geografische bestemming van dergelijke transacties. Hiervoor moeten ondernemingen verwijzen naar informatie zoals organogrammen, uitleg over de organisatiestructuur van de NPO, een lijst van rechtsgebieden waar het personeel wordt betaald en het aantal werknemers dat in elk van deze rechtsgebieden moet worden betaald.
 - f) wanneer de NPO haar programma's en/of transacties uitvoert, in het bijzonder of de NPO haar activiteiten alleen op nationaal niveau uitvoert, of in andere jurisdicties met hogere ML/TF-risico's en in derde landen met een hoog risico. Hiervoor moeten ondernemingen verwijzen naar informatie zoals een lijst van alle programma's, activiteiten en diensten die door de NPO worden aangeboden, evenals een lijst van de geografische locaties die worden bediend, met inbegrip van het hoofdkantoor en de werkingsgebieden. Ondernemingen moeten voor de toepassing van richtsnoer 8 ook beoordelen of de transacties van de NPO waarschijnlijk gepaard gaan met de uitvoering van betalingen met een instelling van een derde land.

2. Bij het identificeren van het risico dat verbonden is aan cliënten die NPO's zijn, moeten ondernemingen ten minste de volgende risicofactoren in overweging nemen en ze op een risicogevoelige basis beoordelen:

Bestuur en uitoefening van controle

- a) Heeft de NPO een rechtsvorm naar nationaal recht of naar het nationaal recht van een andere lidstaat? Is er documentatie die de modaliteiten van het bestuur vastlegt en de trustees, leden van het bestuursorgaan of andere personen die zeggenschap uitoefenen over de NPO identificeert?
- b) Vereist de rechtsvorm van de NPO dat voor de oprichting de managementcapaciteiten van haar penningmeester of beheerders worden aangetoond?
- c) Vereist de rechtsvorm van de NPO de jaarlijkse bekendmaking van de jaarrekening?

Reputatie/negatieve mediabevindingen

- d) In hoeverre is het voor ondernemingen moeilijk om de goede reputatie van de NPO en haar leidinggevenden vast te stellen? Is er een goede reden waarom dit moeilijk kan zijn, bv. omdat de NPO pas recent werd opgericht, bv. in de afgelopen 12 maanden?
- e) Is de NPO door relevante, betrouwbare en onafhankelijke bronnen in verband gebracht met extremisme, extremistische propaganda of terroristische sympathieën en activiteiten?
- f) Was de NPO volgens relevante, betrouwbare en onafhankelijke bronnen betrokken bij wangedrag of criminele activiteiten, waaronder ML/TF-gerelateerde zaken?

Financieringsmethodes

- g) Is de financiering van de NPO transparant en verklaarbaar of moeilijk op te sporen? Documenteert de NPO haar financieringsbronnen publiekelijk en zijn deze onderworpen aan externe audits?
- h) Gaan de financieringsmethodes van de NPO gepaard met ML/TF-risico's? Steunt de NPO geheel of grotendeels op contante donaties, cryptoactiva of crowdfunding? Of worden de inkomstenbronnen van de NPO gekanaliseerd via het betalingssysteem?
- i) Wordt de NPO gedeeltelijk of grotendeels gefinancierd door particuliere donoren of donoren uit rechtsgebieden met hogere ML/TF-risico's of derde landen met een hoog risico waarvan is vastgesteld dat ze strategische tekortkomingen vertonen in hun AML/CFT-regelgeving?

Transacties in rechtsgebieden met hogere ML/TF-risico's en derde landen met een hoog risico

- j) Werkt of verleent de NPO bijstand in rechtsgebieden met hogere ML/TF-risico's (zoals beoordeeld op basis van risicofactoren vermeld in titel I van deze richtsnoeren) of in derde landen met een hoog risico (zoals geïdentificeerd door de Commissie overeenkomstig artikel 9, lid 2, van Richtlijn (EU) 2015/849) of in conflictgebieden?
- k) Doet de NPO in deze gevallen beroep op derden of op tussenpersonen voor de uitoefening van haar activiteiten en kan zij de aard van de kwijting toelichten? Is de NPO in dit kader in staat om de kwijting door deze derden op te volgen en adequaat te controleren?
- l) Zal de zakelijke relatie met de NPO waarschijnlijk gepaard gaan met de uitvoering van transacties met een respondentinstelling die gevestigd is in rechtsgebieden met hogere ML/TF-risico's of in derde landen met een hoog risico?

3. Ondernemingen moeten ook ten minste rekening houden met de volgende factoren die kunnen bijdragen tot het beperken van de risico's:

- a) De rollen en verantwoordelijkheden van het bestuursorgaan van de NPO en haar bestuurders zijn duidelijk gedocumenteerd.
- b) De NPO is wettelijk verplicht om jaarlijks haar jaarrekening openbaar te maken of een jaarverslag te publiceren waarin de financieringsbronnen, het hoofddoel van de activiteiten van de NPO en de categorieën van begunstigten van haar programma's worden geïdentificeerd.
- c) De NPO kan aantonen dat zij het voorwerp uitmaakt of heeft uitgemaakt van onafhankelijke controles of externe audits.
- d) Volgens relevante, betrouwbare en onafhankelijke bronnen heeft de NPO een goede publieke reputatie.
- e) De NPO ontvangt financiering van overheden, supranationale of internationale organisaties die niet geassocieerd zijn met derde landen met een hoog risico of met rechtsgebieden met hogere ML/TF-risico's, en de oorsprong van haar fondsen kan duidelijk vastgelegd worden.
- f) De NPO heeft geen banden met derde landen met een hoog risico of kan, indien ze die wel heeft, aantonen dat ze de nodige stappen heeft ondernomen om de ML/TF-risico's te beperken (bv. door personeel aan te stellen dat verantwoordelijk is voor de naleving van de AML/CFT-reglementering of door procedures uit te werken om de categorieën van begunstigten van de NPO te identificeren en de daarmee verbonden ML/TF-risico's te beoordelen).
- g) De activiteiten en begunstigten van de NPO stellen haar niet bloot aan hogere ML/TF-risico's.
- h) De NPO verleent alleen bijstand en ondersteuning aan personen door middel van rechtstreekse materiële hulp, zoals het ter beschikking stellen van IT-apparatuur of medische hulpmiddelen.

4. Indien de NPO activiteiten uitvoert in rechtsgebieden die onderworpen zijn aan EU- of VN-sancties, moeten ondernemingen nagaan of de NPO geniet van bepalingen met betrekking tot humanitaire hulp en afwijkingen in financiële sanctieregelingen van de EU/VN, zoals humanitaire vrijstellingen of afwijkingen. Wanneer ondernemingen beslissen hoe zij deze cliënten diensten verstrekken en in overeenstemming met hun eigen verplichtingen tot bevrozing van activa, moeten zij bewijzen verkrijgen die een redelijke mate van zekerheid bieden dat de NPO haar activiteiten in deze rechtsgebieden uitoefent in overeenstemming met de vrijstellingen waarin de regelgeving voorziet, of dat zij in aanmerking komt voor een afwijking verleend door een relevante bevoegde autoriteit.

5. Voor initiële screeningdoeleinden en gedurende de hele zakelijke relatie na de oprichting moeten ondernemingen de nodige stappen nemen om te begrijpen hoe de NPO haar activiteiten uitoefent en uitvoert. Ondernemingen die waarschijnlijk ngo-clieënten hebben, bv. omdat zij diensten voor geldovermaking of diensten op rekening-courant leveren, moeten overwegen een speciaal contactpunt op te richten voor deze specifieke categorie van cliënten om een goed inzicht te hebben in de manier waarop de sector is opgezet en werkt.